

สื่อเผยแพร่ความรู้จาก
www.hiso.or.th

อ่านจดหมายข่าวต้นคิด
ทั้งเล่ม! ที่นี่!

News ธันวาคม 51

ฉบับที่ 4 เดือนธันวาคม 2551

จากคอลัมน์ **วิทย์สุข** จดหมายข่าวรายเดือนประจำเดือนธันวาคม 2551

ผลิตโดย สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ

บนหนทางสร้างเมืองใหญ่ กับ โรคจาก “ฝุ่นใยหิน”

ไม่ต้องหยิบยกตัวเลขใดๆ มาพิสูจน์ทุกคนต่างตระหนักได้ดีว่านับวันสภาพความเป็น “เมือง” ยิ่งขยายตัวกลืนกินสภาพชนบท และพื้นที่ธรรมชาติให้เหลือน้อยลงทุกที

เนื้อหนึ่งม้งสาของสิ่งที่เรียกว่า “เมือง” นั่นก็คือตึกรามบ้านช่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาคารสูงที่เกือบร้อยทั้งร้อยสร้างจากอิฐ หิน ปูน ทราเย

ยากจะคิดคำนวณว่าในแต่ละปีมีการระเบิดภูเขาถูกใหญ่ให้แตกตัวเป็นชิ้นเล็กน้อยกลายเป็นหินบด เพื่อลำเลียงเข้าสู่เส้นทาง การสร้างเมืองสักก็ลูก

ไม่เพียงแต่การถากถางที่โล่งว่างเพื่อสร้างตึกขึ้นถมทับ การก่อร่างสร้างเมืองยังรวมถึงการทุบตึกเก่าแล้วสร้างตึกใหม่แทนที่อีกด้วย กิจกรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ต้องการหินบดและซีเมนต์ในการก่อสร้างทั้งสิ้น

จากภูเขาสูง...ย่อยให้เหลือชิ้นเล็กชิ้นน้อย แล้วประกอบขึ้นใหม่ให้กลายเป็น “หิน” ก้อนใหม่ขนาดน้อยใหญ่ในรูปทรงแตกต่าง หลากหลายที่อาจสูงตระหง่านถึงระดับเสียดฟ้า เหล่านี้ล้วนต้องอาศัยกิจกรรมเบิกนำ นั่นคือ การไม่หินก้อนยักษ์จากได้จากการระเบิด ภูเขาให้ได้ขนาดตามต้องการ เพื่อความสะดวกในการขนส่งตลอดจนลักษณะการใช้งาน

และในสายพานการไม่หิน ซึ่งก่อให้เกิดฝุ่นหินจำนวนมหาศาล “แรงงานมนุษย์” คือปัจจัยที่ไม่อาจขาดได้

ใครที่เคยผ่านเข้าออกจังหวัดสระบุรีในเส้นทางผ่านอำเภอน้ำพระลาน ที่ถูกเปรียบเปรยมาเนิ่นนานให้เป็น “เมืองในหมอก” ที่ไม่ต้องใส่เสื้อหนาวแต่ต้องหาผ้าอุดจมูกหรือคลุมผมเผ้าเนื้อตัวแทน ย่อมประจักษ์แจ้งแก่ใจดีว่าผลข้างเคียงจากกิจการโรงไม่หินนั้นสาหัส สาครรรจ์เพียงไร

สื่อเผยแพร่ความรู้จาก
www.hiso.or.th

อ่านจดหมายข่าวต้นคิด
ทั้งเล่ม! ที่นี่!

News ธันวาคม 51

ฉบับที่ 4 เดือนธันวาคม 2551

บนเส้นทางการพัฒนาประเทศสู่ความเป็นเมือง รถบรรทุกหินและปูนซีเมนต์จากแหล่งผลิตสำคัญที่หอดตะบึงไปบนท้องถนนได้ทิ้งสุขภาพเสื่อมโทรมของผู้คนไว้เบื้องหลัง และยากจะประมาณการได้อย่างชัดเจนว่ามีจำนวนเท่าไร

● “ซิลิโคซิส” วิกฤตสุขภาพปอด

การสูดดมเอาอากาศที่มีฝุ่นหินปะปนเข้าสู่ระบบทางเดินหายใจจะค่อยๆ บ่อนทำลายสมรรถภาพการทำงานของปอด และเมื่อถึงจุดหนึ่งจะแสดงตัวให้เห็นบนความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้นแก่ผู้เป็นเจ้าของปอดคู่นั้นผ่านชุดอาการที่รวมเรียกว่า “โรคปอดฝุ่นหินทราย” หรือโรคซิลิโคซิส (Silicosis)

โรคร้ายซึ่งพบครั้งแรกในประเทศไทยที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อปี 2497 นี้ เกิดจากการหายใจเอาฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอนของผลึกซิลิกาบริสุทธิ์ ที่แตกตัวออกมาจำนวนมหาศาลผ่านการม่หินให้เป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยเข้าไปสู่อปอด แล้วเกิดการสะสมจนทำให้เกิดพังผืดในเนื้อเยื่อปอด ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3-5 ปี ทำให้มีอาการหายใจหอบ เหนื่อยง่าย ไม่มีไข้ ผู้ป่วยโรคนี้จะตกอยู่ในสภาพปอดอ่อนแอจนเกิดวัณโรคปอดได้ง่ายกว่าคนทั่วไป

อาชีพที่เสี่ยงต่อโรคปอดฝุ่นหินทรายก็คือการขุดทราย การทำแก้วจากทราย การทำงานในโรงม่หิน ระเบิดหิน ทำครก ขัดหิน จากการสำรวจโดยการถ่ายภาพเอกซเรย์ปอดคนงานที่เกี่ยวข้องกับขายนางดังกล่าว ในเขตจังหวัดสระบุรีและพะเยา ในปี 2530 และ ปี 2532 พบผู้ที่มีอาการเข้าข่ายโรคนี้ถึง ร้อยละ 15 และ 30 ตามลำดับ และจากการสำรวจสถานการณ์โดยกองอาชีวอนามัยร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขภูมิภาคในปี 2541 พบว่ามีผู้ที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคนี้มากกว่า 2 แสนคน

● มหันตภัยที่ไร้ร่องรอย

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยยังขาดแคลนแพทย์สาขาอาชีวเวชศาสตร์ ซึ่งเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโรคจากการทำงาน และการที่โรคปอดฝุ่นหินทรายเป็นโรคที่วินิจฉัยได้ยาก จนถึงบัดนี้จึงยังไม่มีใครรู้ว่าประเทศไทยมีผู้ป่วยโรคนี้จำนวนเท่าไร

สิ่งที่เราพอจะอนุมานได้ก็คือตึกสูงเสียดฟ้าแห่งแล้วแห่งเล่าที่ก่อตัวขึ้นทั่วกรุงเทพฯ ราวกับที่นี้เมืองที่ไม่มีวันสร้างเสร็จ อาคารบ้านเรือนหลังใหม่ที่ได้รับการก่อสร้าง ต่อเติมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถนน สะพาน ที่มีการขยายและสร้างเพิ่มเติมอย่างไม่มีวันจบสิ้น

สื่อเผยแพร่ความรู้จาก
www.hiso.or.th

อ่านจดหมายข่าวต้นคิด
ทั้งเล่ม! **ที่นี่!**

News ธันวาคม 51

ฉบับที่ 4 เดือนธันวาคม 2551

เหล่านี้คือร่องรอยที่ชี้บอกสถานการณ์โรคปอดฝุ่นหินทรายที่เกิดกับแรงงานไทยว่ามีแนวโน้มเป็นเช่นไรได้ชัดเจนและเท่าทันปัจจุบันเสียยิ่งกว่าการวิจัยใดๆ

ตารางแสดงจำนวนโรงงานและคนทำงานในอุตสาหกรรมเกี่ยวกับฝุ่นหินใน ปี 2545

ภาค	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนคนทำงาน (คน)
กลาง	4,006	160,018
เหนือ	1,516	30,154
ตะวันออกเฉียงเหนือ	1,922	25,980
ใต้	1,158	17,858
รวม	8,602	234,010

ที่มา ศูนย์สารนิเทศ กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ข้อมูลจาก รายงานการศึกษาเรื่อง สถานการณ์อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย โดย ดร.นพ.สมเกียรติ ศิริรัตนพฤษ์ และคณะ
สืบค้นได้จาก www.hiso.or.th

บอกกล่าว...

จดหมายข่าว “ต้นคิด” ต้นไม้แห่งความคิด ที่บ่มเพาะมาจากความรู้และข้อมูลด้านสุขภาพ โดยส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตจากการทำงานของแผนงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ ซึ่งอยู่ภายใต้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพของประเทศ รวมทั้งการนำข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่มาสื่อสารสู่สาธารณะ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาระบบสุขภาพของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ด้านสุขภาพจากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อนำเสนอภาพสะท้อนทางสุขภาพ อันจะนำไปสู่การสร้างความคิดและความตระหนักรู้ของคนในสังคม โดยเน้นไปที่การสร้างบทสรุปเชิงความรู้ที่สามารถต่อยอดได้ รวมถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ในระดับประชาชนทั่วไป และการใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะ มากกว่าการพิสูจน์ความถูกต้องของข้อมูลสถิติ

ดูข้อมูลทั้งหมดได้ใน www.hiso.or.th

สมัครสมาชิก หรือติดต่อ “ต้นคิด”

ตู้ ปณ.2 ปณ.พ.ประดิพัทธ์ 10404

โทรศัพท์: 02-668-2854 โทรสาร: 02-241-0171

อีเมล: info@tonkit.org เว็บไซต์ www.tonkit.org

